

Kf §
Ks § 317

10. Handelspolicy – komplettering med uppdrag om e-handel

Dnr 2013/400-003

Kommunfullmäktige beslutade 2015-07-02, § 183 om en handelspolicy för Västerviks kommun. Kommunstyrelsens förvaltning fick då ett tilläggsuppdrag att utreda om e-handeln ställer andra krav på kommunens handelspolicy. Kommunstyrelsen återremitterade ärendet till kommunstyrelsens förvaltning 2015-10-12, § 308 och 2017-05-22, § 194. I senaste återremissen var uppdraget att

- tydliggöra hur kommunen ska verka för bättre förutsättningar för e-handel, samt
- förtydliga målen så att fokus ligger på våra lokala företags försäljning och sysselsättning

I tjänsteskrivelse 15 september 2017 redovisar kommunstyrelsens förvaltning två tillägg i handelspolicyn utifrån återremissens uppdrag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning kompletteras med "Kommun ska genom Västervik Framåt AB och handelsnätverk visa på möjligheterna med utvecklande av en lokal e-handelsplattform.

att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning kompletteras med "Kommunen ska vad avser de fysiska förutsättningarna för att förstärka logistiksystemet också beakta e-handel.

Yrkande

Ordföranden yrkar bifall till kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut med följande formulering på första att-satsen:

"att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning kompletteras med "Kommunen ska genom Västervik Framåt AB och handelsnätverk visa på möjligheterna med utvecklande av e-handel."

Ordföranden finner att kommunstyrelsen bifallit yrkandet.

2017-09-15

Per Sjöstrand
Projektledare
0490-25 53 68
per.sjostrand@vastervik.se

Kommunstyrelsen

Svar på återremiss – Handelspolicy, komplettering E-handel

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2015-07-02, §183 om en handelspolicy för Västerviks kommun. Kommunstyrelsen uppdrog i samband med beredningen av ärendet till kommunstyrelsens förvaltning att utreda om e-handeln ställer andra krav på kommunens handelspolicy.

Kommunstyrelsen beslutade 2015-10-12, § 308 att återremittera ärendet till kommunstyrelsens förvaltning med uppdragen att:

- återkomma med konkreta förslag på möjligheter med e-handel och att dessa redovisas i kompletteringen kring e-handeln i handelspolicyn, samt
- redovisa ett förslag på hur möjligheterna med e-handel ska finnas med i näringslivsstrategin.

Kommunstyrelsens beslutade om ytterligare en återremittering 2017-05-22, § 194 till kommunstyrelsens förvaltning med uppdraget att med utgångspunkt från handelspolicyn:

- tydliggöra hur kommunen ska verka för bättre förutsättningar för e-handel, samt
- förtydliga målen så att fokus ligger på våra lokala företags försäljning och sysselsättning

Nuläge

Det finns ett stort antal rapporter som påvisar e-handels utveckling och hur denna kommer att öka i framtiden, samt e-handels påverkan av den existerande fysiska handeln.

I början på året publicerade Svensk Handel en rapport, Det stora detaljhandelsskiftet (Svensk Handel, 2017-01-20)¹, där man beskriver olika scenarios hur e-handel kan komma att påverka framtidens detaljhandel.

¹ http://www.svenskhandel.se/globalassets/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/e-handelsrapporter/det_stora_detaljhandelsskiftet_svenskhandel_20170120.pdf

Slutsatserna i rapporten är:

- E-handeln kan stå för var tredje spenderad krona år 2025
- Generationsväxling driver e-handelstillväxt
- Ny och ökande konkurrens från utlandet
- Färre butiker (främst sällanköpshandel) år 2025
- Färre anställda år 2025
- Pressad lönsamhet
- Handeln koncentreras till färre, men större aktörer

De utmaningar som en allt ökad handel innebär är sammantaget:

- Ökat tryck på logistiksystem
- Brist på kompetent personal för utveckling av e-handel
- Förutsättningar för lokal handel (som inte är knuten till större kedjor) att inkludera e-handel som en naturlig och ökande del av sin verksamhet

E-handel kommer att öka och förutsättningarna för de lokala handlarna kommer att förändras. Det dilemma som kommunen står inför är på vilket sätt man vill formulera sin handelspolicy så att förutsättningarna för det lokala näringslivet inte försämras.

Enligt Svensk Handel finns det få exempel på hur kommuner i sin handelspolicy har inkluderat e-handel och på vilket sätt kommunen ska förhålla sig till den utveckling som e-handeln innebär.

Handelspolicy Västerviks kommun

I den nuvarande handelspolicyn för Västerviks kommun nämns att ”områden med handel ska ha en hög tillgänglighet”. Omsätts det till e-handel så skapar kommunen detta genom sin satsning på att alla hushåll och företag ska vara kopplat till ett fiberbaserat bredband senast 2020². Därigenom har kommunen skapat förutsättningar för att medborgarna ska få tillgång till de fördelar som e-handeln utgör samt att näringslivet ges tillgång till den infrastruktur som krävs för att utveckla sin förmåga att använda sig av e-handel.

En av utmaningarna som Svensk Handel har identifierat är det ökade trycket på logistiksystem, inte minst tillgången till utlämningsställen för den allt mer ökande leveransen av paket. I handelspolicyn har det fastställts att kommunen ”ska ha god planberedskap för handels- och besöksnäringsändamål” samt ”att områden ska ha hög tillgänglighet och ska enkelt kunna nås med olika trafikslag”. Det ökade kravet på logistiksystem (vilket kan generera tillväxt för logistikbaserade verksamheter) kan hanteras inom dessa inriktningar i handelspolicyn.

Den andra utmaningen som identifierats, brist på kompetent personal för utveckling av e-handel, har endast betydelse för ifall det finns lokala företag som inte ingår i en nationell kedja som behöver utveckla sitt e-handelssystem. Stöd till det lokala näringslivet omfattas av det avtal kommunen tecknar med Västervik Framåt AB och behöver därigenom inte särredovisas i handelspolicy.

² Ägardirektiv år 2017 för Västervik Miljö & Energi AB

Den tredje utmaningen är att förbättra förutsättningarna för det lokala näringslivet, som inte är knutna till större kedjor, att inkludera e-handel som en del i sin verksamhet. Detta omfattas inte av nuvarande handelspolicy. Det finns få exempel på hur andra kommuner driver denna fråga, det exempel som lyfts fram är ett lokalt samarbete som utvecklats i Lund – Locals³. Det samarbetet bygger på en hemsida och app som studenter på LTH har byggt och där kunder kan beställa varor och hemkörning av de lokalt verkande handlarna.

Arbetet utifrån den nuvarande handelspolicyn kan därför kompletteras med att Västerviks kommun ska verka för att i samarbete med Västervik Framåt AB och de lokala handlarna skapa en lokal e-handelsplattform.

Målformulering

E-handeln förväntas att antalet butiker och anställda, främst inom sällanköpshandeln minskar samt att antalet aktörer blir färre men större. HUI Research publicerar årligen, förutom de handelsindex som idag finns angivna i policyn, även sysselsättningstal för diversehandel och sällanköpshandel uppdelad på enskilda kommuner. Nyckeltalet har ingen direkt koppling visavi e-handeln, men förändringar i sysselsättningen kan ge en indikation på hur det lokala näringslivet påverkas av ökningen av e-handel.

För Västerviks kommuns del var dessa sysselsättningstal år 2016:

- Diversehandel 538 (år 2013 518 sysselsatta)
- Sällanköpshandel 473 (år 2013 412 sysselsatta)
- Totalt 1 011 (år 2013 930 sysselsatta)

HUI research har även ett mått som visar ”produktivitet”, dvs omsättningen per anställd. Det måttet är användbart för att identifiera hur förväntade förändringar, sysselsättningsnedgång och marknadskoncentration, utfaller för de lokala företagen.

För Västerviks kommuns del var produktiviteten år 2016 2,269 tkr (år 2013 2,208 tkr).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning kompletteras med ”Kommun ska genom Västervik Framåt AB och handelsnätverk visa på möjligheterna med utvecklande av en lokal e-handelsplattform.

att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning kompletteras med ”Kommunen ska vad avser de fysiska förutsättningarna för att förstärka logistiksystemet också beakta e-handel.

Ulf Kullin
Förvaltningschef

Per Sjöstrand
Projektledare

³ www.locals.se

Handelspolicy för Västerviks kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2015-07-02, § 183

Syfte

Handeln har med tiden kommit att bli en allt viktigare näring. Handeln har nu inte bara rollen att tillgodose kommuninvånarnas konsumtionsbehov utan handeln spelar även roll i andra sammanhang. Exempel på det är att handeln nu är del i en växande besöksnäring och att den i kraft av sin storlek och expansion erbjuder fler arbetsplatser. Det sistnämnda gäller inte bara till antal utan även som en bransch som vänder sig till flera kategorier av arbetskraften, bl a ungdomar. Handels expansion i Västervik de senaste 10-15 åren har också inneburit en förändring av var man handlar rent geografiskt då nya områden omvandlats till handel eller öppnats för handel.

Det är av ovanstående skäl viktigt att kommunens inställning till handelns utveckling blir tydlig. Handelspolicyn visar därför Västerviks kommuns förhållningssätt, vilja och ambition i frågor relaterade till handelns utveckling.

Kommunens roll och styrmedel

Kommunens främsta roll är att skapa goda förutsättningar för branschens utveckling. Detta är i och för sig ett generellt åtagande som gäller för många, om inte alla, branscher och verksamheter. Handeln har dock en del särdrag som ger speciella förutsättningar för kommunens agerande. En sådan är att handel genererar ett stort flöde av människor och trafik i olika former. Det ställer i sin tur krav på t ex relativt stora markarealer, anslutande infrastruktur med god kapacitet och säkerhet, allmänna kommunikationer som angör områdena, skyltning etc.

Kommunens förutsättningsskapande roll tar sig främst uttryck i frågor som

- fysisk planering, oftast detaljplaner, av såväl privat som kommunal mark
- att erbjuda byggbar mark på marknadsmässiga villkor
- att ha en effektiv administration med kortast möjliga handläggningstider
- att anordna anslutande infrastruktur med hög kapacitet, tillgänglighet, säkerhet mm

När det gäller styrmedel så kan de främst hänföras till detaljplanering. Man kan i en detaljplan skilja på detaljhandel och partihandel. Däremot är det mycket svårt att i en detaljplan styra exempelvis vad som kan tillåtas inom t ex kategorin detaljhandel. Vissa möjligheter finns enligt plan- och bygglagen där kommunen måste ta fram en särskild utredning, varuförsörjningsplan etc som styrker att det finns skäl av betydande vikt för att en specificering inom t ex begreppet detaljhandel ska vara möjlig. Detaljplanen får inte göras mer detaljerad än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet med detaljplanen.

Samverkan

Sedan ett antal år finns en väl etablerad samverkan mellan kommunen, fastighetsägare och handlare i frågor kring handelsplatsutveckling i Västervik. En gemensam styrgrupp har bildats med bred representation för samtliga samverkansparter. Fastighetsägarna fungerar som ordförande och de tre parterna finansierar gemensamt en samordningsfunktion för handelsplatsutvecklingen. Samordningen hanteras av Västervik Framåt AB. Styrgruppen diskuterar och kommer överens om en årlig handlingsplan. Exempel på gemensamma aktiviteter är deltagandet i tävlingen om att bli utsedd till "Årets stadskärna", vilket resulterade i en meriterande andraplats 2014, samt arbetet med att bli certifierad enligt "Purple flag" med syftet att skapa en säker och växande "kvällsekonomi".

Kommunal samverkan med andra aktörer förekommer även i olika omfattning i andra delar av kommunen än centralorten. Exempel på det finns i Gamleby och genom kommunens landsbygdsutvecklingsarbete. Inom det sistnämnda kan nämnas ett treårigt kommunalt projekt där landsbygds-handlare erbjudits möjligheten att fungera som lokala servicepunkter mot en maximal ersättning på 100 000 kr/år och handlare. Glädjande är också den under 2014 nyöppnade landsbygdsbutiken i Hjorted.

Stadskärnan i Västervik

Handeln i en kommun med Västerviks karaktär förekommer i väldigt olika miljöer och skepnader. Det finns en spännvidd från stadskärnan via kvartersbutiker och handelsområden till lanthandeln i den mindre tätorten. Stadskärnan skiljer sig från ett köpcentrum och/eller ett handelsområde. Om man pratar om utbud menar vi i stadskärnan inte bara handel utan även kultur, service, arbetsplatser, restauranger, hotell, torg och, inte att förglömma, bostäder. Stadskärnan erbjuder även andra upplevelser, ger intryck, förmedlar historien, har i vissa aspekter ibland lagstadgat skydd, är en mötesplats osv.

Stadskärnan har därmed många olika intressenter, inte enbart handel. Stadskärnan erbjuder och innebär därmed mycket mer än ett område mer inriktat på handel. Det betyder att utvecklingen av stadskärnan måste ses ur fler perspektiv än vad som är fallet för mer renodlade handelsområden. Stadskärnans kvalitéer, sedda i det breda perspektivet, spelar en stor och viktig roll för hur en stad och kommun uppfattas och hur attraktiv man är för besökare och boende. I Turismstrategi 2020, antagen i maj 2013, pekas Västerviks stadskärna ut som av särskild vikt för varumärket Västervik. Med positioneringen Västervik – Skärgårdsstaden i Småland följer också ett åtagande att verka för att man infriar detta varumärkeslöfte.

Av ovanstående skäl ska utveckling av stadskärnan ges extra uppmärksamhet och vara föremål för en mängd olika utvecklingsinsatser. Ett exempel är det utvecklingsarbete avseende handelsplatsutveckling som kommunen, Västerviks Handel och Fastighetsägarna Västervik driver tillsammans.

Inriktning

- Västervik ska utvecklas som ett mellanregionalt handelscentrum där Västervik ska upplevas som den självklara handelsdestinationen för näraliggande kommuner.
- Kommunen ska ha en god planberedskap för handels- och besöksnäringens ändamål. I samband med att planuppdrag ges för tillkommande handel ska en konsekvensutredning göras. Konsekvensutredningen ska bl a visa möjlig påverkan på befintliga områden, med eller utan handel, och hur nya detaljplaner kan knytas till andra intressanta områden när det gäller trafikföring, kollektivtrafik mm. Konsekvensutredningen ska kommuniceras med berörda parter innan planuppdrag ges. Det är önskvärt att konsensus nås kring utredningens analyser/slutsatser med berörda parter.
- Kommunen ska alltid ha byggklar och planlagd mark för handel. Även om det är önskvärt att förtäta befintliga områden får inte brist på detaljplaner och/eller byggbar mark vara skäl att ej expandera eller etablera sig i Västerviks kommun.
- Kommunens ska alltid analysera behovet av områden för handel vid planering av nya bostadsområden.
- Kommunen ska aktivt förmedla information om andra fastighetsägare till potentiella handelsetablerare.

- Kommunen ska värna och utveckla det offentliga rummet i syfte att erbjuda attraktiva miljöer för handel och besöksnäring. I det perspektivet ska särskild uppmärksamhet riktas mot stadskärnan och andra centrala miljöer och öronmärkta medel ska avsättas för ändamålet. Ett stadsmiljö- och gestaltungsprogram ska tas fram 2015 som bl a belyser, lyfter fram och stärker stadskärnans betydelse och dess unika kvalitéer.
- Kommunen ska, i enlighet med Turismstrategi 2020, vara en aktiv part i utvecklingen av stadskärnan samt verka för:
 - marina miljöer i ett attraktivt och livaktigt centrum.
 - en målgruppsanpassad utveckling, med inriktning på barnfamiljer och par över 50år.
 - en tillgänglig stadskärna för besökare.
- Kommunen ska ha en löpande dialog med olika intresseorganisationer och aktörer som t ex exploatörer, fastighetsägare och handlare.
- Områden med handel ska ha hög tillgänglighet och ska enkelt kunna nås med olika trafikslag samt vara utformade och lokaliserade så att de stödjer arbetet med att utveckla ett hållbart transportsystem som en del av en hållbar tillväxt.
- Kommunen ska vara restriktiv när det gäller tillskapande av handelsområden i helt externa lägen d v s i lägen utanför befintliga tätorter.
- Kommunen ska på olika sätt medverka till att dagligvarubutiker på landsbygd och i mindre orter ges goda förutsättningar att utvecklas både som serviceställen och som dagligvaruleverantör.
- Kommunen ska verka för ökad samverkan mellan handel och besöksnäring.

Mål

Handelsindex för dagligvaror ska vara 112 (2017) att jämföras med 107(2013).

Handelsindex för sällanköpsvaror ska vara 80 (2017) att jämföras med 77 (2013).

Det sammanlagda handelsindexet ska vara 95(2017)att jämföras med 92(2013).

Definitioner

Dagligvaruhandel

Livsmedel, tobak, tidningar, blommor, systembolag, apotekens receptfria och egenvårdsprodukter, ej postorder och e-handel

Sällanköpsvaruhandel

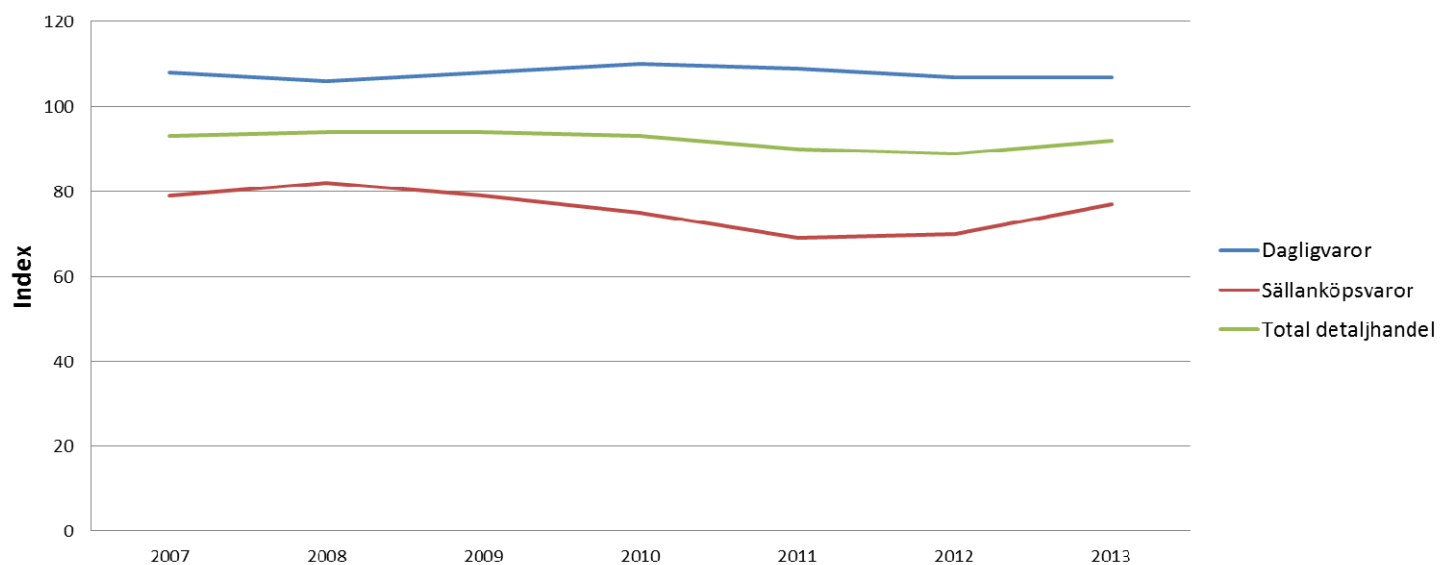
Beklädnadshandel, fritidsvaruhandel, hemutrustningshandel, övrig sällanköpsvaruhandel, ej postorder och e-handel

Respektive *index* är framräknat genom att jämföra den faktiska försäljningen inom dagligvaruhandel och sällanköpsvaruhandel med ett riksgenomsnitt för köpkraft/person.

Faktabilaga

Utveckling av handelsindex

Handelsindex Västerviks kommun 2007-2013

År	Försäljningsindex			Förändring index, antal enheter jmf. föreg. år		
	Dagligvaror	Sällanköpsvaror	Total detaljhandel	Dagligvaror	Sällanköpsvaror	Total detaljhandel
2007	108	79	93	2	-1	0
2008	106	82	94	-2	3	1
2009	108	79	94	2	-3	0
2010	110	75	93	2	-4	-1
2011	109	69	90	-1	-6	-3
2012	107	70	89	-2	1	-1
2013	107	77	92	0	7	3

Ks § 194

Handelspolicy för Västerviks kommun – komplettering av e-handel

Dnr 2013/400-003

Kommunfullmäktige beslutade 2015-07-02, § 183 om en handelspolicy för Västerviks kommun. Kommunstyrelsen uppdrog i samband med beredningen av ärendet till kommunstyrelsens förvaltning att utreda om e-handeln ställer andra krav på kommunens handelspolicy.

Kommunstyrelsens förvaltning redogör i skrivelse 29 september 2015 att det tagits fram ett förslag till komplettering av den fastställda policyn, i samråd med Västervik Framåt AB, och efter genomgång av ett antal handelspolicyer från olika kommuner. Kompletteringarna avser e-handel.

Kommunstyrelsen beslutade 2015-10-12, § 308 att återremittera ärendet till kommunstyrelsens förvaltning med uppdragen att:

- återkomma med konkreta förslag på möjligheter med e-handel och att dessa redovisas i kompletteringen kring e-handel i handelspolicyn, samt
- redovisa ett förslag på hur möjligheterna med e-handel ska finnas med i näringslivsstrategin.

Kommunstyrelsens förvaltnings redovisar i skrivelse 9 maj 2017 ett nytt förslag till komplettering av e-handel avseende handelspolicy för Västerviks kommun.

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna föreliggande e-handelsbilaga som en del av handelspolicyn, samt

att ge kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att informera om samt följa upp e-handeln, jämte den traditionella handelns, utvecklings i Västerviks kommun.

Yrkanden

Jon Sjölander (M) med instämmande av Mariann Gustafsson (V), Tommy Ivarsson (SD), Anna Bodjo (MP) och ordföranden yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelsens förvaltning med uppdraget att tydliggöra hur kommunen ska verka för bättre förutsättningar för e-handel samt förtydliga målen så att fokus ligger på våra lokala företags försäljning och sysselsättning.

Justerandes sign

Ks § 194 forts.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen har bifallit yrkandet om återremiss.

Kommunstyrelsen beslutar

att återremittera ärendet till kommunstyrelsens förvaltning med uppdraget att tydliggöra hur kommunen ska verka för bättre förutsättningar för e-handel samt förtydliga målen så att fokus ligger på våra lokala företags försäljning och sysselsättning.

Handlingar i ärendet:

Kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 9 maj 2017

Kommunstyrelsens beslut 2015-10-12, § 308

Kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 29 september 2015

Kommunfullmäktiges beslut 2015-07-02, § 183

Expedieras till:

Ulf Kullin, kommunstyrelsens förvaltning

Justerandes sign

Kommunstyrelsen
593 80 Västervik

0490-25 40 00 (tfn)
0490-25 40 61 (fax)

www.vastervik.se
kommunstyrelsen@vastervik.se

Ks § 317 forts.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning
kompletteras med "Kommunen ska genom Västervik Framåt AB och
handelsnätverk visa på möjligheterna med utvecklande av e-handel.

att den nuvarande handelspolicyn under rubriken Inriktning
kompletteras med "Kommunen ska vad avser de fysiska
förutsättningarna för att förstärka logistiksystemet också beakta e-
handel.

Handlingar i ärendet:

Kommunstyrelsens beslut 2017-09-25, § 317

Kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 19 september 2017 (utsänd tidigare)

Kommunstyrelsens beslut 2017-05-22, § 194 (utsänd tidigare)

Handelspolicy för Västerviks kommun, antagen av kommunfullmäktige 2015-07-02,
§ 183 (utsänd tidigare)

Expedieras till:

Kommunstyrelsens ledningskontor

Kommunstyrelsens ledningskontor, författningssamlingen

Justerandes sign

Kommunfullmäktige
593 80 Västervik

0490-25 40 00 (tfn)
0490-25 40 61 (fax)

www.vastervik.se
kommunfullmaktige@vastervik.se